Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 9. júna 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Duševné a priemyselné vlastníctvo — Práva Spoločenstva k odrodám rastlín — Nariadenie (ES) č. 2100/94 — Porušovanie práv — Primerané odškodnenie — Náhrada spôsobenej škody — Trovy konania a mimosúdne výdavky“

Vo veci C-481/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) zo 16. októbra 2014 a doručený Súdnemu dvoru 30. októbra 2014, ktorý súvisí s konaním:

Jørn Hansson

proti

Jungpflanzen Grünewald GmbH,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory J. L. da Cruz Vilaça, sudcovia F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (spravodajca) a M. Berger,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: I. Illéssy, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. novembra 2015,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— J. Hansson, v zastúpení: G. Würtenberger, Rechtsanwalt,

— Jungpflanzen Grünewald GmbH, v zastúpení: T. Leidereiter, Rechtsanwalt,

— Európska komisia, v zastúpení: B. Schima, F. Wilman, I. Galindo Martín a B. Eggers, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 4. februára 2016,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 o právach spoločenstva k odrodám rastlín (Ú. v. ES L 227, 1994, s. 1; Mim. vyd. 03/016, s. 390), ako aj smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 157, 2004, s. 45; Mim. vyd. 17/002, s. 32).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Jørnom Hanssonom a spoločnosťou Jungpflanzen Grünewald GmbH (ďalej len „Jungpflanzen“), ktorý sa týka náhrady škody vyplývajúcej z porušenia práv k chránenej odrode rastlín Spoločenstva.

Právny rámec

Nariadenie č. 2100/94

3 V súlade s článkom 11 nariadenia č. 2100/94 nárok na práva Spoločenstva k odrodám rastlín má „šľachtiteľ“, teda „osob[a], ktorá odrodu vyšľachtila alebo objavila a vyvinula, alebo jej právny nástupca“.

4 Článok 13 tohto nariadenia s názvom „Práva majiteľa práv spoločenstva k odrodám rastlín a zakázané konanie“ stanovuje:

„1. Vlastníctvo práv spoločenstva k odrodám má za účinok, že majiteľ alebo majitelia práva spoločenstva k odrodám, ďalej nazývaní iba ‚majitelia‘, majú nárok na vykonávanie činností stanovených v odseku 2.

2. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článkov 15 a 16, si nasledujúce činnosti, týkajúce sa množiteľského materiálu odrôd alebo zozbieraného materiálu chránenej odrody, ďalej spoločne nazývané iba ‚materiál‘, vyžadujú povolenie majiteľa:

a) výroba alebo reprodukcia (množenie);

b) udržiavanie stavu s cieľom rozmnožovania (pestovania);

c) ponuka na predaj;

d) predaj alebo iná podoba odbytu;

… Vydanie povolenia majiteľa môže podliehať podmienkam a obmedzeniam ním určeným.

…“

5 Článok 94 uvedeného nariadenia týkajúci sa občianskoprávnych žalôb, ktoré sa môžu podať v prípade porušenia práva pri použití odrôd rastlín, stanovuje:

„1. Majiteľ môže zažalovať kohokoľvek, kto:

a) v súvislosti s odrodou, pre ktorú bolo udelené právo spoločenstva k odrodám rastlín, vykoná bez oprávnenia niektorú z činností uvedených v článku 13 ods. 2

…

s cieľom dosiahnutia zákazu takéhoto porušovania jeho práv, zaplatenia primeraného odškodnenia alebo oboch možností súčasne.

2. Ktokoľvek, kto takto konal, či už úmyselne alebo z nedbanlivosti, je taktiež zodpovedný za náhradu akýchkoľvek ďalších škôd, ktoré boli majiteľovi spôsobené takýmto konaním. V prípade nevedomej nedbanlivosti možno nárok na náhradu škôd znížiť tak, aby zodpovedal takejto nevedomej nedbanlivosti, avšak nikdy nie tak, aby náhrada škôd bola nižšia než výhoda, ktorú spôsobením škôd získala osoba, ktorá práva majiteľa porušila.“

6 Podporné uplatnenie vnútroštátneho práva pri porušení práv upravuje článok 97 tohto nariadenia, ktorý vo svojom odseku 1 stanovuje:

„1. Ak zodpovedná strana podľa článku 94 získala porušením práva akékoľvek výhody na úkor majiteľa alebo osoby s nárokom na licenciu, aplikujú príslušné súdy podľa článkov 101 alebo 102 v súvislosti s odškodnením svoje národné právo vrátane svojho medzinárodného súkromného práva.

…“

Smernica 2004/48

7 Smernica 2004/48 vo svojom odôvodnení 17 spresňuje, že „opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy ustanovené v tejto smernici by sa mali stanoviť v každom prípade takým spôsobom, aby patrične zohľadňovali špecifické charakteristiky daného prípadu vrátane konkrétnych znakov každého práva duševného vlastníctva a ak je to potrebné, úmyselnú alebo neúmyselnú povahu porušenia.“

8 Odôvodnenie 26 tejto smernice uvádza:

„Na účely náhrady ujmy spôsobenej v dôsledku porušenia spáchaného porušovateľom, ktorý sa zapojil do činnosti vedome alebo s dostatočným dôvodmi nato, aby vedel, že by to spôsobilo takú škodu, by výška náhrady ujmy poskytnutá držiteľovi práv mala zohľadňovať všetky náležité aspekty, ako napríklad stratu príjmu spôsobenú držiteľovi alebo nekalé zisky porušovateľa, prípadne akúkoľvek morálnu ujmu spôsobenú vlastníkovi práv. Ako alternatíva, ak by napríklad bolo ťažké stanoviť čiastku skutočnej vzniknutej ujmy, by sa výška odškodného mohla odvodiť od takých prvkov, ako napríklad honorár [licenčné poplatky – *neoficiálny preklad*] alebo poplatky, ktoré by boli splatné, ak by porušovateľ požiadal o oprávnenie používať príslušné právo duševného vlastníctva. Cieľom nie je zaviesť povinnosť ustanoviť povinný náhradu škody ako trestu [ustanoviť sankčnú náhradu škody – *neoficiálny preklad*], ale poskytnúť náhradu založenú na objektívnom kritériu a zohľadniť pri tom výdavky, ktoré znáša vlastník práv, ako napríklad náklady spojené s identifikáciou a výskumom.“

9 Podľa článku 2 ods. 1 smernice 2004/48:

„Bez toho, aby boli dotknuté prípadné prostriedky, ktoré sú ustanovené v právnych predpisoch Spoločenstva alebo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktoré sú priaznivejšie pre vlastníkov práv, opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy ustanovené touto smernicou sa uplatňujú v súlade s článkom 3 na každé porušenie práv duševného vlastníctva stanovených právom Spoločenstva a/alebo vnútroštátnym právom príslušného členského štátu.“

10 Článok 13 tejto smernice s názvom „Náhrada ujmy“ stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné súdne orgány na návrh poškodenej strany nariadili porušovateľovi, ktorý sa zapojil do činnosti spojenej s porušovaním nevedome [vedome – *neoficiálny preklad*], alebo s dostatočným[i] dôvodmi preto, aby o tom vedel, zaplatiť vlastníkovi práv náhradu ujmy úmernú skutočnej ujme, ktorú utrpel v dôsledku porušenia.

Pri stanovení výšky náhrady ujmy súdne orgány:

a) vezmú do úvahy všetky náležité aspekty, ako napríklad negatívne ekonomické dôsledky, vrátane ušlého zisku, ktorú poškodená strana utrpela, akýkoľvek nekalý zisk, ktorý nadobudol porušovateľ[,] a vo vhodných prípadoch iné prvky ako ekonomické faktory, ako napríklad morálnu ujmu spôsoben[ú] vlastníkovi práv porušovateľom;

alebo

b) ako alternatívu k písmenu a) môžu vo vhodných prípadoch stanoviť náhradu ujmy ako paušálnu čiastku na základe takých prvkov[,] ako je prinajmenšom čiastka honorára [licenčných poplatkov – *neoficiálny preklad*] alebo poplatkov, ktoré by musel zaplatiť porušovateľ, ak by požiadal o oprávnenie použiť príslušné právo duševného vlastníctva.

2. Ak sa porušovateľ nevedome, alebo s dostatočným[i] dôvodmi preto [bez dostatočných dôvodov na to – *neoficiálny preklad*], aby o tom vedel, zúčastňuje na činnosti spojenej s porušovaním, členské štáty môžu stanoviť, že súdne orgány môžu nariadiť vymáhanie ziskov alebo zaplatenie náhrady ujmy, ktoré môže byť vopred stanovené.“

11 Článok 14 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby dostatočné a primerané trovy konania a iné výdavky, ktoré vynaložila úspešná strana, vo všeobecnosti znášala neúspešná strana, pokiaľ to umožňuje spravodlivosť.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

12 Pán Hansson je od roku 1999 majiteľom práva Spoločenstva k odrode rastlín EU 4282, nazvanej „Lemon Symphony“, ktorá patrí k druhu kapských margarét.

13 V rokoch 2002 až 2009 spoločnosť Jungpflanzen predávala odrodu kvetov SUMOST 01 pod označením „Summerdaisy's Alexander“.

14 Keďže sa pán Hansson domnieval, že tieto dve odrody zodpovedali v skutočnosti tej istej odrode kvetov, obrátil sa návrhom na vydanie predbežného opatrenia na Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf, Nemecko), aby zakázal spoločnosti Jungpflanzen uvádzať túto odrodu na trh. Tento návrh, ako aj odvolanie, ktoré voči nemu žalobca vo veci samej podal na Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf), boli zamietnuté z dôvodu, že nepreukázal porušenie práv odrody nazvanej „Lemon Symphony“.

15 V rámci konania o merite veci sa však pánovi Hanssonovi podarilo dosiahnuť zaviazanie spoločnosti Jungpflanzen na náhradu škody vyplývajúcu z predaja kvetov nazvaných „Summerdaisy's Alexander“, pretože išlo o odrodu porušujúcu práva vyššie uvedenej odrody.

16 Pokiaľ ide o náhradu spôsobenej škody, Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf) priznal pánovi Hanssonovi na prvom stupni na základe článku 94 nariadenia č. 2100/94 sumu 66 231,74 eura spolu s úrokmi z omeškania, ktorá zodpovedala tomu, čo by požadoval ako poplatok od spoločnosti Jungpflanzen za predaj 1 512 630 stoniek chránenej odrody, ktoré táto spoločnosť predala od roku 2002 do roku 2009.

17 Tento súd však nevyhovel ostatným požiadavkám pána Hanssona týkajúcim sa zaplatenia príplatku k tomuto poplatku v celkovej výške rovnajúcej sa polovici požadovaného poplatku, t. j. 33 115,89 eura spolu s úrokmi z omeškania, a náhrady nákladov konania vo výške 1 967,35 eura s rovnakými úrokmi.

Tento súd najmä usúdil, že pán Hansson sa nemohol domáhať nároku na príplatok za porušenie, ktorý mu mala zaplatiť žalovaná vo veci samej, pretože z nariadenia č. 2100/94, smernice 2004/48 ani vnútroštátneho práva nevyplýva povinnosť uložiť poplatok, ktorý by mal sankčný charakter.

18 Obaja účastníci konania sa proti tomuto rozhodnutiu odvolali na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

19 Podľa tohto súdu je nesporné, že spoločnosť Jungpflanzen sa dopustila porušenia práva ku chránenej odrode, o ktorú ide vo veci samej. Predmetom sporu medzi účastníkmi konania je však rozsah primeraného odškodnenia za porušenie práv, ako aj náhrada spôsobenej škody v zmysle článku 94 nariadenia č. 2100/94.

20 Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd v Düsseldorfe) sa domnieva, že výšku primeranej odmeny treba stanoviť zohľadnením licenčného poplatku, ktorý by sa za bežných okolností mal platiť majiteľovi práva Spoločenstva, a to na základe licenčných zmlúv, ktoré boli skutočne podpísané počas príslušného obdobia, keď došlo k porušeniu.

21 Pokiaľ ide o uplatnenie príplatku za porušenie, vnútroštátny súd vyslovil pochybnosť, že by článok 94 ods. 1 nariadenia č. 2100/94 mohol predstavovať základ pre automatické paušálne zvýšenie sumy použitého odškodnenia.

22 Dospel však k názoru, že akákoľvek forma zvýšenia by mala zohľadniť osobitné charakteristiky chránenej odrody, pri ktorej došlo k porušeniu, ako aj dôsledky, ktoré z tohto porušenia vyplývajú v praxi. Do primeraného odškodnenia stanoveného v článku 94 ods. 1 nariadenia č. 2100/94 treba navyše zahrnúť obvyklé úroky uplatňované v danom roku na náhradu škody navýšené o päť percentuálnych bodov.

23 Keďže sa vnútroštátny súd domnieva, že Jungpflanzen konala so zlým úmyslom, žiada o vysvetlenia, pokiaľ ide o spôsoby výpočtu náhrady škody, ktorá bola spôsobená majiteľovi práva Spoločenstva k odrodám rastlín, ako bola uvedená v článku 94 ods. 2 nariadenia č. 2100/94. Predovšetkým sa pýta na to, či možno výšku bežného licenčného poplatku uplatňovaného na trhu v rovnakej oblasti chápať v tejto súvislosti ako referenčnú výšku a či ju treba navýšiť v závislosti od charakteristík, ktoré sú osobitné pre chránenú odrodu, pri ktorej došlo k porušeniu, ako aj od dôsledkov, ktoré z tohto porušenia vyplývajú v praxi.

24 V každom prípade sa vnútroštátny súd domnieva, že článok 94 ods. 2 tohto nariadenia nemôže slúžiť ako základ na dosiahnutie automatického paušálneho zvýšenia sumy ako príplatku za porušenie, ani byť prostriedkom na zaviazanie osoby zodpovednej za porušenie na zaplatenie náhrady škody zodpovedajúcej náhrade všetkých výdavkov (cestovné, konzultácie a strata času), ktoré vynaložil majiteľ chránenej odrody v rámci konania o merite veci, ako aj trov konania o predbežnom opatrení.

25 Za týchto okolností Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Treba pri stanovení ‚primeraného odškodnenia‘, ktoré má porušovateľ práv Spoločenstva k odrodám rastlín zaplatiť ich majiteľovi podľa článku 94 ods. 1 písm. a) nariadenia [č. 2100/94], pretože sa bez oprávnenia dopúšťa konania uvedeného v článku 13 ods. 2 tohto nariadenia, ak sa vychádza zo zvyčajného poplatku, ktorý sa požaduje za licenciu uplatňovanú na trhu v rovnakej oblasti, za konanie uvedené v článku 13 ods. 2 nariadenia [č. 2100/94], dodatočne vždy pripočítať určitý paušálny ‚príplatok za porušenie‘? Vyplýva to z článku 13 ods. 1 druhej vety smernice [2004/48]?

2. Treba pri stanovení ‚primeraného odškodnenia‘, ktoré má porušovateľ práv Spoločenstva k odrodám rastlín zaplatiť ich majiteľovi podľa článku 94 ods. 1 písm. a) nariadenia [č. 2100/94], pretože sa bez oprávnenia dopúšťa konania uvedeného v článku 13 ods. 2 tohto nariadenia, ak sa vychádza zo

zvyčajného poplatku, ktorý sa požaduje za licenciu uplatňovanú na trhu v rovnakej oblasti za konanie uvedené v článku 13 ods. 2 nariadenia [č. 2100/94], v konkrétnom prípade dodatočne zohľadniť ako skutočnosti zvyšujúce odškodnenie tieto úvahy, resp. okolnosti:

a) okolnosť, že v prípade odrody, ktorá je predmetom žaloby, išlo v relevantnom období o odrodu, ktorá sa na základe mimoriadnych vlastností vyznačovala výnimočným postavením, keď sa zvyčajný licenčný poplatok na trhu stanoví na základe licenčných zmlúv, ktoré boli uzatvorené, a na základe vyúčtovaní v súvislosti s odrodou, ktorá je predmetom žaloby?

Ak v konkrétnom prípade prichádza do úvahy zohľadnenie tejto okolnosti:

Je zvýšenie odškodnenia prípustné len vtedy, keď sú znaky, ktoré zakladajú výnimočné postavenie odrody, ktorá je predmetom žaloby, vyjadrené v opise ochrany odrody?

b) okolnosť, že odroda porušujúca práva, bola v čase zavedenia odrody predstavujúcej porušenie už veľmi úspešne uvedená na trh, čím porušovateľ ušetril náklady na uvedenie odrody porušujúce práva na trh, keď sa zvyčajný licenčný poplatok na trhu stanoví na základe licenčných zmlúv, ktoré boli uzatvorené, a na základe vyúčtovaní v súvislosti s odrodou, ktorá je predmetom žaloby;

c) okolnosť, že rozsah porušenia v súvislosti s odrodou, ktorá je predmetom žaloby, bol z časového hľadiska a s ohľadom na počet predaných kusov nadpriemerný;

d) úvahu, že porušovateľ sa – na rozdiel od nadobúdateľa licencie – nemusí obávať, že zaplatí licenčný poplatok (a nemôže požadovať jeho vrátenie), hoci sa odroda, ktorá je predmetom žaloby a v súvislosti s ktorou sa vedie konanie vo veci neplatnosti, neskôr vyhlási za neplatnú;

e) okolnosť, že porušovateľ – na rozdiel od bežnej situácie v prípade nadobúdateľov licencie – nebol povinný uskutočňovať fakturáciu štvrťročne;

f) úvahu, že majiteľ práv na ochranu nesie riziko inflácie, čo sa prejavuje tým, že súdne konania trvajú veľmi dlho;

g) úvahu, že majiteľ práv na ochranu na základe nevyhnutného podania žaloby – na rozdiel od prípadu dosahovania príjmov z udeľovania licencií k odrode, ktorá je predmetom žaloby – nemôže plánovať príjmy dosiahnuté z odrody, ktorá je predmetom žaloby;

h) úvahu, že majiteľ práv na ochranu nesie v prípade porušenia v súvislosti s odrodou, ktorá je predmetom žaloby, všeobecné riziko spojené so súdnym konaním, ako aj riziko, že v konečnom dôsledku nebude môcť úspešne vykonať rozhodnutie voči porušovateľovi;

i) úvahu, že majiteľ práv na ochranu nemôže v prípade porušenia ochrany odrody zo strany porušovateľa slobodne určiť, či vôbec chce súhlasiť s tým, aby porušovateľ využíval odrodu, ktorá je predmetom žaloby?

3. Treba pri stanovení ‚primeraného odškodnenia', ktoré má porušovateľ práv Spoločenstva k odrodám rastlín zaplatiť ich majiteľovi podľa článku 94 ods. 1 písm. a) nariadenia [č. 2100/94], pretože sa bez oprávnenia dopúšťa konania uvedeného v článku 13 ods. 2 tohto nariadenia, zohľadniť aj úročenie ročne dlhovaného odškodnenia bežnou úrokovou sadzbou, ak treba vychádzať z toho, že racionálne zmluvné strany by také úročenie upravili?

4. Má sa škoda spôsobená majiteľovi práv na ochranu rastlín, ktorú je povinný nahradiť porušovateľ zodpovedný za náhradu ‚ďalších škôd' podľa článku 94 ods. 2 prvej vety nariadenia [č. 2100/94], pokiaľ sa bez oprávnenia dopustil konaní uvedených v článku 13 ods. 2 tohto nariadenia, vypočítať tak, že sa ako základ použije zvyčajný poplatok, ktorý sa požaduje za licenciu uplatňovanú na trhu v rovnakej oblasti za také konanie?

5. V prípade kladnej odpovede na štvrtú otázku:

a) Treba pri výpočte ‚ďalších škôd' na základe licencie uplatňovanej na trhu v zmysle článku 94 ods. 2 prvej vety nariadenia [č. 2100/94] v konkrétnom prípade zohľadniť úvahy, resp. okolnosti uvedené v druhej otázke písm. a) až i) alebo okolnosť, že majiteľ práv na ochranu rastlín je na základe nevyhnutného podania žaloby prinútený k tomu, aby v obvyklom rozsahu osobne

vynaložil čas na to, že bude skúmať porušenie, bude sa vecou zaoberať a v rozsahu bežnom pre prípady porušenia ochrany odrôd začne prešetrovanie, a to tak, že odôvodňujú zvýšenie zvyčajného licenčného poplatku?

b) Treba pri výpočte ‚ďalších škôd' na základe licencie uplatňovanej na trhu v zmysle článku 94 ods. 2 prvej vety nariadenia [č. 2100/94] vždy paušálne uplatniť určitý ‚príplatok za porušenie'? Vyplýva to z článku 13 ods. 1 druhej vety [smernice 2004/48]?

c) Treba pri výpočte ‚ďalších škôd' na základe licencie uplatňovanej na trhu v zmysle článku 94 ods. 2 prvej vety nariadenia [č. 2100/94] zohľadniť aj úročenie ročne dlhovaného odškodnenia bežnou úrokovou sadzbou…, ak treba vychádzať z toho, že racionálne zmluvné strany by také úročenie upravili?

6. Má sa článok 94 ods. 2 prvá veta nariadenia [č. 2100/94] vykladať v tom zmysle, že zisk porušovateľa predstavuje ‚ďalšie škody' v zmysle tohto ustanovenia, ktoré možno požadovať popri primeranom odškodnení podľa článku 94 ods. 1 prvej vety nariadenia [č. 2100/94], alebo porušovateľ svoj zisk v prípade zavineného konania podľa článku 94 ods. 2 prvej vety nariadenia [č. 2100/94] dlhuje len alternatívne k primeranému odškodneniu podľa tohto článku 94 ods. 1?

7. Bráni nárok na náhradu škody podľa článku 94 ods. 2 nariadenia [č. 2100/94] takým vnútroštátnym predpisom, podľa ktorých majiteľ práv k odrodám rastlín, ktorému sa v konaní o nariadení predbežného opatrenia z dôvodu porušenia ochrany odrôd právoplatne uložila povinnosť nahradiť trovy daného konania, nemôže s odkazom na hmotné právo požadovať náhradu týchto trov, a to ani vtedy, ak mal úspech v neskoršom konaní vo veci samej, ktoré sa týkalo toho istého porušenia?

8. Bráni nárok na náhradu škody podľa článku 94 ods. 2 nariadenia [č. 2100/94] takým vnútroštátnym predpisom, podľa ktorých nemôže poškodený, okrem úzkych medzí konania o stanovení trov konania, požadovať náhradu za vlastný čas strávený pri mimosúdnom alebo súdnom riešení nároku na náhradu škody, pokiaľ časová náročnosť nepresahuje bežný rámec?"

O prejudiciálnych otázkach

26 Vnútroštátny súd sa svojimi prejudiciálnymi otázkami v podstate snaží zistiť zásady, akými sa riadi stanovovanie a výpočet výšky sumy náhrady škody a nápravy, ktoré sa majú nahradiť podľa článku 94 nariadenia č. 2100/94.

27 Niektoré z týchto otázok sa týkajú samotnej povahy dvoch spôsobov nápravy podľa tohto článku, pričom ostatné sa presnejšie týkajú základných prvkov výpočtu primeraného odškodnenia stanoveného v odseku 1 tohto článku, ako aj prvkov tvoriacich základ výpočtu náhrady škody v zmysle odseku 2 tohto článku, ktorá bola majiteľovi spôsobená.

28 Najskôr je teda potrebné spoločne preskúmať otázky týkajúce sa povahy nápravy stanovené v článku 94 nariadenia č. 2100/94 a následne spresniť prvky, ktoré treba zohľadniť na stanovenie primeraného odškodnenia stanoveného v odseku 1 tohto článku, ako aj náhrady ďalších škôd v zmysle odseku 2 uvedeného článku, ktorá bola spôsobená majiteľovi odrody, pri ktorej došlo k porušeniu.

O otázkach týkajúcich sa povahy nápravy stanovenej v článku 94 nariadenia č. 2100/94

29 Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou, piatou otázkou písmenom b) a šiestou otázkou pýta, či sa má článok 94 nariadenia č. 2100/94 vykladať v tom zmysle, že stanovuje povinnosť zvýšiť o príplatok za porušenie výšku náhrady škody, ktorá sa prizná ako náhrada škody spôsobenej niektorým z konaní uvedených v článku 13 ods. 2 tohto nariadenia. Okrem toho sa pýta, či sa tento článok má vykladať v tom zmysle, že môže predstavovať právny základ na zaviazanie porušovateľa práv na náhradu zisku, ktorú v dôsledku tohto porušenia dosiahol.

30 Po prvé zo znenia článku 94 ods. 1 a 2 nariadenia č. 2100/94 vyplýva, že tento článok sa týka výlučne náhrady škody, ktorá bola spôsobená majiteľovi práva Spoločenstva k odrode rastlín z dôvodu porušenia práva k tejto odrode.

31 Na jednej strane výhoda, ktorú získa osoba zodpovedná za porušenie a ktorú sa usiluje finančne kompenzovať článok 94 ods. 1 tohto nariadenia, zodpovedá sume rovnajúcej sa dlžnému poplatku, ktorý nebol zaplatený (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júla 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 40). V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že toto ustanovenie nestanovuje náhradu iných škôd než tých, ktoré súvisia s nezaplatením „primeraného odškodnenia“ v zmysle tohto ustanovenia (pozri rozsudok z 5. júla 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 50).

32 Na druhej strane sa článok 94 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 týka škody, ktorú je povinný nahradiť porušovateľ zodpovedný za náhradu akýchkoľvek „ďalších škôd“ v prospech majiteľa v prípade porušenia „či už úmyselne alebo z nedbanlivosti“.

33 Z uvedeného vyplýva, že článok 94 tohto nariadenia zakladá nárok na odškodnenie v prospech majiteľa práva Spoločenstva k odrode rastlín, ktoré nielenže je úplné, ale zakladá sa aj na objektívnom základe, t. j. vzťahuje sa – pokiaľ ide o tento článok – len na škodu, ktorá bola spôsobená porušením.

34 Článok 94 uvedeného nariadenia teda nemožno vykladať tak, že by predstavoval právny základ na zaviazanie porušiteľa na sankčnú náhradu škody, ktorá by mala formu paušálnej sumy, v prospech tohto majiteľa.

35 Naopak, rozsah náhrady škody, ktorá sa má podľa článku 94 nariadenia č. 2100/94 poskytnúť, má v maximálnej možnej miere zohľadňovať skutočnú a určitú škodu spôsobenú majiteľovi odrody rastlín z dôvodu porušenia.

36 Po druhé taký výklad je v súlade s cieľmi smernice 2004/48, ktorá zakotvuje minimálne štandardy týkajúce sa dodržiavania práv duševného vlastníctva vo všeobecnosti.

37 V prvom rade podľa odôvodnenia 17 tejto smernice prostriedky právnej nápravy stanovené v tejto smernici by sa mali stanoviť v každom prípade takým spôsobom, aby patrične zohľadňovali špecifické charakteristiky daného prípadu.

38 Z odôvodnenia 26 uvedenej smernice ďalej vyplýva, že cieľom náhrady škody nie je povinnosť ustanoviť sankčnú náhradu škody.

39 Napokon článok 13 ods. 1 smernice 2004/48 spresňuje, že členské štáty zabezpečia, aby príslušné súdne orgány na návrh poškodenej strany nariadili porušovateľovi zaplatiť majiteľovi porušeného práva náhradu škody úmernú škode, ktorá mu bola skutočne spôsobená v dôsledku porušenia.

40 Za týchto okolností článok 94 nariadenia č. 2100/94 neumožňuje zaviazať porušovateľa na zaplatenie paušálneho príplatku za porušenie, ktorý opísal vnútroštátny súd, pretože taký príplatok nemusí vždy odrážať škodu, ktorá bola spôsobená majiteľovi odrody, pri ktorej došlo k porušeniu, hoci smernica 2004/48 nebráni členským štátom, aby prijali opatrenia poskytujúce širšiu ochranu.

41 Tento článok tiež neumožňuje majiteľovi práv Spoločenstva k odrodám rastlín domáhať sa náhrady výhod a ziskov, ktoré porušiteľ dosiahol. Primerané odškodnenie, ako aj výška náhrady ďalších škôd podľa článku 94 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 sa musia stanoviť v závislosti od škody spôsobenej poškodenej osobe, a nie od zisku dosiahnutého osobou, ktorá práva porušila.

42 Hoci odsek 2 tohto článku odkazuje na „výhodu, ktorú spôsobením škôd získala osoba, ktorá práva porušila“, nestanovuje, že by sa táto výhoda mala sama osebe zohľadniť pri určení rozsahu peňažnej náhrady, ktorá sa skutočne prizná majiteľovi. Okrem toho treba zdôrazniť, že pokiaľ ide o náhradu výhody, ktorú spôsobením škody získala osoba, ktorá práva porušila, článok 97 nariadenia č. 2100/94 výslovne odkazuje na vnútroštátne právo členských štátov.

43 Z týchto úvah vyplýva, že na prvú otázku, piatu otázku písmeno b) a šiestu otázku treba odpovedať tak, že článok 94 nariadenia č. 2100/94 sa má vykladať v tom zmysle, že právo na náhradu škody priznané týmto článkom majiteľovi chránenej odrody rastlín, pri ktorej došlo k porušeniu, sa vzťahuje na celú škodu, ktorá bola tomuto majiteľovi spôsobená, no tento článok nemôže slúžiť ako základ na uloženie paušálneho príplatku za porušenie, ani konkrétne na náhradu ziskov a výhod, ktoré porušiteľ dosiahol.

O otázkach týkajúcich sa spôsobov stanovovania náhrady škody a nápravy stanovených v článku 94 nariadenia č. 2100/94

O primeranom odškodnení stanovenom v článku 94 ods. 1 nariadenia č. 2100/94

44 Vnútroštátny súd sa svojou druhou a treťou otázkou snaží v podstate zistiť prvky, ktoré treba zohľadniť na posúdenie primeraného odškodnenia stanoveného v článku 94 ods. 1 nariadenia č. 2100/94. Konkrétne chce zistiť, v akom rozsahu treba na účely tohto posúdenia zohľadniť niektoré osobitné okolnosti.

45 Toto ustanovenie nariadenia č. 2100/94 má za cieľ kompenzovať výhodu dosiahnutú spôsobením škôd osobou, ktorá práva porušila, pričom táto výhoda zodpovedá sume rovnajúcej sa dlžnému poplatku, ktorý nebol majiteľovi zaplatený (rozsudok z 5. júla 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 40).

46 Súdny dvor už rozhodol, že cieľom tohto ustanovenia je náhrada škody, ktorá vznikla majiteľovi chránených odrôd rastlín ako osobe poškodenej porušovaním práv (rozsudok z 5. júla 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 36).

47 Na určenie „primeraného odškodnenia“ v zmysle tohto ustanovenia treba preto za základ považovať sumu, ktorá sa rovná výške poplatku za licencovanú produkciu (rozsudok z 5. júla 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, bod 37).

48 Na tento účel s cieľom stanoviť výšku primeraného odškodnenia dlžného v prípade porušenia práva, výška poplatku, ktorý by sa platil za licencovanú produkciu odrody rastlín, akým je poplatok uvedený v článku 14 ods. 3 nariadenia č. 2100/94, by predstavovala primeraný základ výpočtu.

49 Vnútroštátnemu súdu však prináleží overiť, či okolnosti, ktoré konkrétne uvádza v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, zodpovedajú okolnostiam poplatku, ktorý môže použiť ako referenčný na určenie výšky primeranej odmeny.

50 V tejto súvislosti treba spresniť, že vnútroštátnemu súdu tiež prináleží overiť, či prípadne treba zvýšiť výšku tohto poplatku v závislosti od týchto okolností, pričom každú z nich možno zobrať do úvahy len raz, pretože v opačnom prípade by došlo k porušeniu zásady objektívnej a úplnej náhrady škody, ktorá vyplýva z článku 94 nariadenia č. 2100/94.

51 V každom prípade Súdny dvor spresnil, že článok 94 ods. 1 nariadenia č. 2100/94 sa má vykladať v tom zmysle, že sa obmedzuje iba na úpravu primeraného odškodnenia v prípade použitia odrody v rozpore s právom, no nezohľadňuje náhradu iných škôd než tých, ktoré súvisia s nezaplatením predmetnej

odmeny, čím sa z výšky tejto odmeny vylučujú náklady vynaložené na kontrolu rešpektovania práv majiteľa odrody rastlín (pozri rozsudok z 5. júla 2012, Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, body 50 a 51).

52 Z tohto výkladu vyplýva, že primerané odškodnenie v zmysle tohto ustanovenia sa vzťahuje na škodu, ktorá je úzko spojená s nezaplatením tejto odmeny.

53 Za takýto druh škody možno považovať úroky z omeškania z dôvodu oneskoreného zaplatenia poplatku, ktorý by za bežných okolností mal byť zaplatený – a to tým skôr, že keby šlo o zmluvné ustanovenie, racionálne uvažujúci a obozretní zmluvní partneri by si ich upravili – keďže poplatok, ktorý slúži ako referenčný, nezahŕňa také úroky.

54 V dôsledku toho treba na druhú a tretiu otázku odpovedať tak, že pojem „primerané odškodnenie“ stanovený v článku 94 ods. 1 nariadenia č. 2100/94 sa má vykladať v tom zmysle, že okrem zvyčajného poplatku, ktorý by sa platil za licencovanú produkciu, zahŕňa aj všetky škody úzko spojené s nezaplatením tohto poplatku, medzi ktoré patrí najmä zaplatenie úrokov z omeškania. Vnútroštátnemu súdu prináleží určiť okolnosti, za akých sa vyžaduje zvýšenie daného poplatku, pričom každú z nich možno zobrať do úvahy na účely posúdenia výšky primeraného odškodnenia len raz.

O náhrade spôsobenej škody stanovenej v článku 94 ods. 2 nariadenia č. 2100/94

55 Vnútroštátny súd sa svojou štvrtou otázkou, piatou otázkou písmenami a) a c), ako aj siedmou a ôsmou otázkou v podstate snaží zistiť skutočnosti, ktoré treba zohľadniť na posúdenie náhrady, ktorá sa má poskytnúť z dôvodu spôsobenia škody a ktorá je stanovená v článku 94 ods. 2 nariadenia č. 2100/94. Konkrétne chce vedieť, či suma poplatku za licencovanú produkciu má predstavovať základ na posúdenie výšky náhrady priznanej na tomto základe a či do náhrady tejto škody možno zahrnúť aj súdne výdavky, ktoré vznikli v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia, ako aj prípadné mimosúdne výdavky.

56 Po prvé, pokiaľ ide o rozsah tejto náhrady, z bodov 33 až 43 tohto rozsudku vyplýva, že článok 94 nariadenia č. 2100/94 sa týka úplnej a objektívnej náhrady škody spôsobenej majiteľovi odrody, pri ktorej došlo k porušeniu. Na účely dosiahnutia takej náhrady prináleží danému majiteľovi, aby predložil dôkazy preukazujúce, že výška jeho škody ide nad rámec toho, čo je kryté primeraným odškodnením stanoveným v odseku 1 tohto článku.

57 Výška zvyčajného poplatku, ktorý sa v rovnakom odvetví požaduje za licencovanú produkciu, nemôže *per se* preto predstavovať základ na posúdenie tejto škody. Taký poplatok totiž umožňuje vypočítať primerané odškodnenie podľa článku 94 ods. 1 nariadenia č. 2100/94 a nemusí nevyhnutne súvisieť so škodou, ktorá ostane nenahradená.

58 V každom prípade treba na jednej strane pripomenúť, že okolnosti, ktoré boli dôvodom na zvýšenie zvyčajného poplatku za licencovanú produkciu na výpočet primeraného odškodnenia, sa nemôžu druhýkrát prejaviť v rámci náhrady podľa článku 94 ods. 2 nariadenia č. 2100/94.

59 Na druhej strane vnútroštátnemu súdu prináleží posúdiť, v akom rozsahu možno škody, ktoré uvádza majiteľ odrody, pri ktorej došlo k porušeniu, dostatočne presne preukázať, alebo či treba stanoviť paušálnu výšku sumy, ktorá bude najlepšie zobrazovať skutočnú výšku týchto škôd. V tejto súvislosti možno na výšku náhrady škody uplatniť úroky z omeškania s bežnou úrokovou sadzbou, ak sa to javí dôvodné.

60 Po druhé, pokiaľ ide o samotný obsah nahraditeľnej škody, treba uviesť, že článok 94 nariadenia č. 2100/94 sa o tom nijako nezmieňuje. Keďže však nie sú k dispozícii presnejšie informácie týkajúce sa platného vnútroštátneho práva v tejto oblasti, treba zdôrazniť, že článok 14 smernice 2004/48 v podstate spresňuje, že výdavky, ktoré vynaložila úspešná strana, znáša vo všeobecnosti neúspešná strana.

61 Na jednej strane, pokiaľ ide o trovy konania o nariadení predbežného opatrenia, ktoré predchádzalo konaniu vo veci samej, z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že žalobca vo veci samej nemal úspech vo svojich návrhoch týkajúcich sa náhrady týchto trov konania. Nič podľa článku 94 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 nebráni tomu, aby z vnútroštátnej právnej úpravy nevyplývala pri posúdení výšky škody, ktorá sa má nahradiť, žiadna náhrada týchto výdavkov.

62 Na druhej strane, pokiaľ ide o mimosúdne výdavky súvisiace najmä s časom, ktorý musela poškodená osoba investovať do ochrany svojich práv, Súdny dvor už rozhodol, že článok 14 smernice 2004/48 má za cieľ posilniť úroveň ochrany duševného vlastníctva, aby sa zabránilo tomu, že poškodená strana bude odradená od začatia súdneho konania na účely ochrany svojich práv (pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 77).

63 Za týchto okolností prináleží vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal, či predpokladaná výška trov konania, ktorých náhradu možno priznať poškodenej osobe, je takej povahy, že by mohla odradiť túto poškodenú osobu od uplatnenia svojich práv na súde so zreteľom na sumy, ktoré bude musieť sama znášať ako vynaložené mimosúdne výdavky, ako aj ich užitočnosť s ohľadom na konanie vo veci samej o náhrade škody.

64 Na štvrtú otázku, piatu otázku písmená a) a c), ako aj siedmu a ôsmu otázku treba odpovedať, že článok 94 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 sa má vykladať v tom zmysle, že výška ďalších škôd podľa tohto ustanovenia sa musí stanoviť v závislosti od konkrétnych skutočností predložených v tejto súvislosti majiteľom odrody, pri ktorej došlo k porušeniu, prípadne paušálne, ak uvedené skutočnosti nie sú vyčísliteľné. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby trovy konania vynaložené v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia, ktoré nebolo úspešné, neboli zahrnuté do celkového posúdenia tejto škody, ani tomu, aby sa nezohľadnili ani mimosúdne výdavky vynaložené v rámci konania o merite veci. Nezohľadnenie týchto výdavkov však podlieha podmienke, že výška trov konania, ktorých náhradu možno priznať poškodenej osobe, nie je takej povahy, že by mohla odradiť poškodenú osobu od uplatnenia svojich práv na súde so zreteľom na sumy, ktoré bude musieť sama znášať ako vynaložené mimosúdne výdavky, ako aj ich užitočnosť s ohľadom na konanie vo veci samej o náhrade škody.

O trovách

65 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 94 nariadenia Rady (ES) č. 2100/94 z 27. júla 1994 o právach spoločenstva k odrodám rastlín sa má vykladať v tom zmysle, že právo na náhradu škody priznané týmto článkom majiteľovi chránenej odrody rastlín, pri ktorej došlo k porušeniu, sa vzťahuje na celú škodu, ktorá bola tomuto majiteľovi spôsobená, no tento článok nemôže slúžiť ako základ na uloženie paušálneho príplatku za porušenie, ani konkrétne na náhradu ziskov a výhod, ktoré porušiteľ dosiahol.**

2. **Pojem „primerané odškodnenie“ stanovený v článku 94 ods. 1 nariadenia č. 2100/94 sa má vykladať v tom zmysle, že okrem zvyčajného poplatku, ktorý by sa platil za licencovanú produkciu, zahŕňa aj všetky škody úzko spojené s nezaplatením tohto poplatku, medzi ktoré patrí najmä zaplatenie úrokov z omeškania. Vnútroštátnemu súdu prináleží určiť okolnosti, za akých sa vyžaduje zvýšenie daného poplatku, pričom každú z nich možno zobrať do úvahy na účely posúdenia výšky primeraného odškodnenia len raz.**

3. **Článok 94 ods. 2 nariadenia č. 2100/94 sa má vykladať v tom zmysle, že výška ďalších škôd podľa tohto ustanovenia sa musí stanoviť v závislosti od konkrétnych skutočností predložených v tejto súvislosti majiteľom odrody, pri ktorej došlo k porušeniu, prípadne paušálne, ak uvedené skutočnosti nie sú vyčísliteľné. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby trovy konania vynaložené v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia, ktoré nebolo úspešné, neboli zahrnuté do celkového posúdenia tejto škody, ani tomu, aby sa nezohľadnili ani mimosúdne výdavky vynaložené v rámci konania o merite veci. Nezohľadnenie týchto výdavkov však podlieha podmienke, že výška trov konania, ktorých náhradu možno priznať poškodenej osobe, nie je takej povahy, že by mohla odradiť poškodenú osobu od uplatnenia svojich práv na súde so zreteľom na sumy, ktoré bude musieť sama znášať ako vynaložené mimosúdne výdavky, ako aj ich užitočnosť s ohľadom na konanie vo veci samej o náhrade škody.**

Podpisy